

ZPRÁVY

40. mezinárodní konference Historie matematiky

Od 19. do 23. srpna 2022 se v Poděbradech na zámku konal v prostorách Ústavu jazykové a odborné přípravy UK již 40. ročník konference (viz <https://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/konference/index.html>). Při zahájení připomněl Jindřich Bečvář její bohatou historii; jeho prezentace je vystavena na uvedené adrese.

Konference několikrát změnila jméno a jakožto letní škola *Světónázorová výchova v matematice* se poprvé konala v roce 1980 v Branžech díky Jaroslavu Šedivému (1934–1988). O její další život se organizačně mj. postarali Jaroslav Folta (1933–2011), Eduard Fuchs, Dag Hrubý a Aleš Trojáněk. V poslední době o ni pečují Martina a Jindřich Bečvářovi spolu s širším okruhem kolegů a zázemí jí poskytuje v Poděbradech ve špičkově pohostinném prostředí v rámci ÚJOP UK Martin Melcer.

Bez ohledu na různá jména, která konference měla, její náplň byla a je normální (neideologizovaná) historie matematiky a jejími účastníky jsou pedagogové z různých typů středních i vysokých škol, studenti, doktorandi a další zájemci o matematiku a její vývoj. Takováto setkání lze v dnešní době provádět i „na dálku“ prostřednictvím internetu, ale možnost osobních kontaktů a výměny informací a názorů v přátelské atmosféře je nedocenitelná. A tak je konference často podnětem

k dalšímu směřování práce, pomáhá zpestřovat výuku matematiky a zvyšovat její oblibu. Přispívá tak i k hlubšímu propojení výuky předmětů, které se stále sblíží spíše formálně ve faktografické rovině nežli v oblasti hlubšího porozumění příčin a důsledků vývoje.

Na půdě konference vznikly i některé hlubší vědecké projekty, které vedly k publikaci monografií, například *The Development of Mathematics Between the World Wars*, ed. Martina Bečvářová, World Scientific Publishing Europe 2021. Konference je také neoddelitelně spjata s edicí *Dějiny Matematiky*, ve které již vyšlo 65 svazků (viz <https://www.fd.cvut.cz/personal/becvamar/Edice/Edice.htm>), z nichž většina je dostupná online v Digitální matematické knihovně DML-CZ (<https://dml.cz/>).

Jubilejní akci připravil výbor ve složení Jindřich Bečvář, Martina Bečvářová a Magdalena Hykšová z FD ČVUT, Zdeněk Halas z MFF UK, Martin Melcer z ÚJOP UK a Miroslava Otavová s Irenou Sýkorovou z VŠE. Konala se za podpory grantu *Nedoceněná role plzeňských premonstrátů v matematice a přírodovědě* (21-08835S GA ČR) v obvyklé přátelské atmosféře.

Konference, které se přes možný potenciální zásah covidové epidemie zúčastnilo více než 40 účastníků z České republiky, Slovenska, Polska a Itálie, byla tentokrát věnována tematicky období vývoje matematiky a jejího vyučování v našich zemích ve druhé polovině 18. století a první polovině 19. sto-

letí s obvyklými časovými a tematickými přesahy. Účastníci obdrželi bohaté konferenční materiály, obsahující některé svazky edice, propagační materiály MFF UK aj. Zvané přednášky proslovili Vojtech Bálint (*Matematika a jej vyučovanie v Maďarsku v rokoch 1750–1850*), Jindřich Bečvář (*Josef František Smetana, přírodovědec, historik a básník*), Martina Bečvářová (*Premonstrátské školy v Plzni a jejich vztah k výuce matematiky a přírodovědných předmětů*), Stanisław Domoradzki (*Matematyka w Polsce i jej nauczanie w okresie funkcjonowania Komisji Edukacji Narodowej (1773–1794)*), Zdeněk Halas (*Zárodky teorie grup v pracích J. L. Lagrange a L. Eulera*), Magdalena Hykšová (*Pravděpodobnost v učebnicích používaných v českých zemích v 1. polovině 19. století*), Martin Melcer (*Z říše hvězd české astronomie*), Miroslava Otavová (*Od Vydry k Janderovi – výuka matematiky na pražské univerzitě*), Antonín Slavík (*O Lagrangeově přístupu k matematické analýze*), Irena Sýkorová (*Pražský rodák Bernard Bolzano*) a Jiří Veselý (*Funkcionální rovnice – jiný úhel pohledu*).

Konferenční příspěvky také přednesli Eliška Beránková (*Působení Sofie Kovalevské ve Stockholmu v letech 1883–1891*), Davide Crippa (*Teaching elementary mathematics at the university of Prague: A study of Latin compendia from the second half of the 18th century*), Tomáš Lengyelfalussy a Štefan Tkačik (*Predstavenie projektu KEGA Osobnosti slovenskej matematiky a edície Osobnosti slovenskej matematiky*), Nikola Pajerová (*Diferenciální geometrie, její diskretní verze a aplikace*) a Jaroslav Zhouf (*Jubilejní*

rok 2022 z pohledu historie Matematické olympiády).

Odborný program konference byl doplněn prohlídkou zámku a společenským večerem v jeho zahradě, kde byla též připomenuta životní jubilea Miroslavy Otavové a Jindřicha Bečváře. Součástí večera byla i obvyklá zábavná tombola.

Podrobné informace o minulých, ale i připravovaných konferencích a seminářích z historie matematiky, jsou přístupné na v prvním odstavci uvedených webových stránkách Martiny Bečvářové (FD ČVUT v Praze).

Jiří Veselý

Čtyři medaile pro české studenty na 52. mezinárodní fyzikální olympiádě

Čeští středoškoláci se na Mezinárodní fyzikální olympiádě v roce 2022 opět neztratili a získali na ní dvě stříbrné a dvě bronzové medaile. V neoficiálním pořadí států jim patří 30. místo, čemuž odpovídá 8. místo mezi zeměmi Evropské unie.

V roce 2022 proběhl už 52. ročník Mezinárodní fyzikální olympiády (MFO). Poté, co byla MFO v roce 2020 zcela zrušena kvůli pandemii onemocnění Covid19 a v roce 2021 proběhla pomocí prostředků komunikace na dálku, všichni se těšili na pre-